

Stockholm 2015-10-13

Socialdepartementet
Malin Ekman Aldén

Försäkringskassans förslag till regeringen om en förordningsändring får ödesdigra konsekvenser för oss assistansberättigade som har de största behoven.

Knappt tio procent av alla assistansberättigade har så stora behov i sin personliga assistans att de beviljats ett förhöjt belopp. Det innebär max 12% extra medel, mot att alla kostnader i assistansen redovisas varje sexmånadersperiod och ej använda pengar betalas tillbaka till Försäkringskassan.

Konstruktionen tillkom efter nödrop från oss i Föreningen JAG, som en lösning för personer med stora behov av kvalificerad assistans, när assistansersättningen schabloniserades. Det har dock varit många problem med det förhöjda beloppet. Bland annat svårigheterna att fördela kostnader för exempelvis storhelgs-OB (eftersom fler helger infaller t ex under perioden december-maj än under juni-november). Detta är väl känt hos Försäkringskassan som tidigare förespråkade en längre avräkningsperiod för att lösa en del av dessa problem.

Nu föreslår Försäkringskassan istället att avräkningen ska ske månadsvis. Detta är för oss obegripligt. Det är ett förslag som fullständigt slår sönder tillvaron för oss som är beroende av det förhöjda beloppet. Under en sexmånadersperiod kan de månatliga kostnaderna variera stort. Det finns ingen möjlighet att klara sig varje enskild månad på maxbeloppet. Vissa månader överstiger bara lönekostnaderna och OB-kostnaderna hela maxbeloppet med flera kronor för många medlemmar i JAG. Då är inte administrationskostnader, utbildning eller assistansomkostnader ens medräknat. Dessa kompenseras förstås av månader med lägre kostnader, så att genomsnittet under perioden hamnar inom maxbeloppet.

Om man gör en enkel jämförelse mellan november och december får man fram en genomsnittlig kostnadsskillnad på över 20 kronor per timme bara i OB-kostnader, på grund av storhelgerna jul och nyår. Vissa månader innehåller fem vanliga helger, andra fyra och bara på grund av det kan OB-kostnaderna variera med ytterligare 5-6 kronor per timme.

Att inte kunna periodisera kostnader omöjliggör att tillgodose stora behov hos extra utsatta assistansanvändare - de personer som det förhöjda beloppet egentligen var till för. Redovisningen av det förhöjda timbeloppet ger redan idag fullständig insyn i vilka kostnader pengarna används till, så ökad kontroll kan heller inte vara syftet. Förslaget kassan har lämnat är verklighetsfrämmande, illa genomtänkt och inte konsekvensutrett ur ett brukarperspektiv.

Vi delar inte Försäkringskassans bedömning att ifall de med förhöjt belopp undantas från efterskottsbetalning skulle många fler ansöka om förhöjt. Vi ser att tillvaron för de medlemmar i JAG som är tvungna att ha förhöjt belopp på grund av att deras assistans är så kvalificerad är krånglig, oflexibel och administrativt tung. Vi håller det för osannolikt att någon som inte behöver extra medel för sin assistans frivilligt skulle vilja ingå i detta system bara för att få förskottsbetalning. Helst skulle vi därför se att Försäkringskassan åtminstone på försök kunde behålla förskottsbetalning för personer med förhöjt belopp och utvärdera detta efter t ex ett år.

En annan lösning vi ser skulle vara genomförbar är att Försäkringskassan istället betalar ut schablonen i efterskott, efter redovisade timmar, även till personer med förhöjt belopp. På samma villkor som för alla andra. När slutredovisningen av kostnaderna sedan sker efter sex månader betalas även den förhöjda delen ut. På så vis kan det inte bli återkrav, eftersom ingen ska ha mindre än schablonen per timme. Men periodiseringen mellan månaderna kan göras så att kvaliteten i assistansen kan bli densamma som idag. Det är inte oproblematiskt att ytterligare öka summan som måste läggas ut av oss assistansberättigade/assistansanordnaren. Men det är ett mindre katastrofalt alternativ än det som Försäkringskassan föreslår.

För Föreningen JAG

Ordförande Magnus Andén/god man Cecilia Blanck